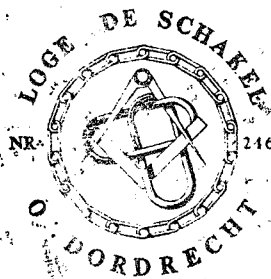

NO 246

DE A.L. DE SCHAKEL, O. DORDRECHT

1968 - 1973

Uitgave ter gelegenheid van het eerste lustrum

Ten geleide:

Een geschrift als dit, omvattende vijf jaar loge-activiteit, heeft voor de toekomst alleen waarde, als het geplaatst kan worden tussen andere maçonnieke activiteiten in den lande en tegen de achtergrond van het kultureel-maatschappelijk bestel van deze tijd.

Het is de onuitgesproken wens van de leden van de Loge, steeds opnieuw de naam van de Werkplaats tot een levende werkelijkheid te maken en het is de verdienste van Br. P.J. Montagne dat hij op zijn eigen wijze daaraan een bijdrage heeft geleverd, waarvoor ik hem oprecht dank zeg.

Ook onze Loge zal haar tradities opbouwen en het moet in de nabije en verdere toekomst niet moeilijk zijn deze in haar ontstaan te duiden, want het al of niet zinvol zijn van tradities en gebruiken is alleen te toetsen, als men het ontstaan ervan verstaat.

In deze zin beveel ik dit boekje ter lezing en ter archivering aan.

juli 1973

A.R. Roelvink,
Voorzittend Meester.

Verantwoording

Door het Bestuur van de A.'L'. De Schakel werd mij opdracht gegeven ter gelegenheid van het eerste lustrum iets over de stichting en de eerste vijf jaren van onze Loge vast te leggen, opdat men later nog enigszins zou weten hoe het toen was.

Het geschrift heeft - overeenkomstig de bedoeling - merendeels een feitelijk karakter gekregen. Objektiviteit is zoveel mogelijk betracht. De persoonlijke noot ontbreekt echter niet, soms wat de sfeer van een opstel betreft, soms door de geplaatste kanttekeningen.

Enige moeite hebben gekost het hoofdstuk over de escalatie van een conflict en het hoofdstuk over vijf jaren loge-arbeid; het eerstgenoemde hoofdstuk, omdat ik zelf zeer nauw bij dit aspect van de geschiedenis van de Loge betrokken ben geweest, en het laatste hoofdstuk omdat het je opdracht maar moet zijn om contemporaine geschiedenis te schrijven over gewone dingen.

Dank is verschuldigd aan Br.'. G.H. Overman en Br.'. A.R. Roelvink, die de noodzakelijke korrekties hebben aangebracht en aan Br.'. D. van Buul, die bereid was de eindredactie voor zijn rekening te nemen. Voor de inhoud van het geschrift is uiteraard alleen de schrijver verantwoordelijk.

juli 1973

P.J. Montagne

I N H O U D

	<u>Blz.</u>
TEN GELEIDE	2
VERANTWOORDING	3
Br. . A. L. THIERENS	5
O. DE STICHTING VAN DE LOGE	6
O.O. VIER DATA	6
O. 1. VOORJAAR 1967 - 13 NOVEMBER 1967	6
O. 2. 14 NOVEMBER 1967 - 15 JUNI 1968	8
O. 3. 16 JUNI 1968	9
O. 4. 17 JUNI 1968 - 15 NOVEMBER 1968	10
O. 5. DE 16 ^{de} DAG VAN DE 9 ^{de} MAAND VAN HET J. . d. . W. . L. . 5968	11
1. DE ESCALATIE VAN EEN CONFLICT	12
2. KENMERKEN WETTEN DER LOGE	14
3. DE LOGE ALS VERENIGING	18
4. WOLWEVERSHAVEN 12, O. . DORDRECHT	19
5. VIJF JAREN ARBEID IN DE LOGE DE SCHAKEL	21
5. O. DE BEOEFENING VAN DE K. . K.	21
5. 1. DE TAFELLOGE	22
5. 2. DE COMPARTIES	23
5. 3. VIJF JAREN LOGE-ARBEID	25

BIJLAGEN

1. AANVRAAG CONSTITUTIEBRIEF
2. RICHTLIJNEN VOOR DE LOGE
3. SONNET
4. VERSLAG VAN DE INSTALLATIE VAN DE LOGE
5. ENIGE PRAKTISCHE WENKEN MET BETREKKING TOT HET
STICHTEN VAN EEN LOGE
6. CijFERMATIGE GEGEVENS OVER DE LOGE
7. DE BESTUREN VAN DE LOGE

Br.'. A.L. Thierens

Op 6 mei 1971 ontvielen aan onze Br.'. Dolf Thierens op bijna 59-jarige leeftijd de werktuigen, en een gapende leegte ontstond in onze Werkplaats.

Op 23 juli 1948 in de A.'.L.'. Concordia Vincit Animos ingewijd, zou hij - na door verhuizingen van vele Loges lid te zijn geweest - in 1968 tot de "frères fondateurs" van onze Loge gaan behoren; in wezen was hij de "frère fondateur".

Trouw, wijs, integer, kwetsbaar; de Vrijmetselarij en zijn Loge - en niet alleen in zijn vele maçonnieke functies - werkelijk dienend, zijn Broeders bijstaand; in gezin en maatschappij door zijn levenshouding de Wijsheid, Kracht en Schoonheid van de Vrijmetselarij brengend; in het profane leven en de Loge werkend zolang het dag was.

In de onder grote belangstelling op 18 september 1971 gehouden Rouwloge heeft Br.'. Redenaar zijn Getuigenis over hem gegeven, dat aldus eindigde:

"Wij mogen zeggen dat het leven van Br.'. Dolf een opgang is geweest, al was het kort, vinden wij, maar wat wij vinden is van geen enkele betekenis. Hij is uit de tijd genomen, deel van de eeuwigheid geworden.

Ons, leden van De Schakel, heeft hij getoond hoe de werktuigen gebruikt moeten worden. Wij hebben de werktuigen opgevraagd en zullen ze hanteren, hem immer vol dankbaarheid gedenkend, lettend op zijn voorbeeld.

Zijn naam staat nu gebeiteld in de Gebr.'.K.'. en is onuitwisbaar gegrift in onze harten; de naam van een vrij man van goede naam: Meester Vrijmetselaar, Broeder Adolf Leonard Thierens".

O. DE STICHTING VAN DE LOGE

O.O. Vier data

Data markeren de tijd

Met betrekking tot het stichten van een loge zijn er altijd vier markerende data. Voor de Loge "De Schakel" zijn deze:

- 5 juni 1967 : Enige leden der Orde besluiten te trachten een nieuw loge in het O.° Dordrecht te stichten.
- 13 november 1967 : Acht leden der Orde dienen bij het Hoofdbestuur een aanvraag voor het verkrijgen van een Constitutiebrief in.
- 16 juni 1968 : Het Grootoosten besluit de Constitutiebrief te verlenen.
- 16 november 1968 : Installatie van de A.°L.° De Schakel door de H.°E.° Grootmeester en zijn Grootofficieren in het Logegebouw in het O.° 's-Gravenhage.

De paragraafindeling van de korte beschrijving van de geschiedenis van de stichting van de Loge is op bovenvermelde periode-indeling gebaseerd. In bijlage 5 zijn enige praktische wenken met betrekking tot het stichten van een loge opgenomen.

O.1. Voorjaar 1967 - 13 november 1967

Op 5 juni 1967 zijn enige leden der Orde bijeen en zij besluiten een nieuwe loge in het O.° Dordrecht te gaan stichten.

Het was ten huize van Br.° G.H. Overman te Zwijndrecht en in aanwezigheid van de Z.°A.°Br.° Th.R.W. Peters, lid van het Hoofdbestuur. Er werd van gedachten gewisseld over het oprichten van een maçonnieke kring en over het stichten van een nieuwe loge.

Nadat Br. . Peters tot uitdrukking had gebracht dat het Hoofdbestuur de stichting van een nieuwe loge in het O. . Dordrecht zou toejuichen, werd besloten hieraan te gaan werken.

Het was niet de eerste keer dat over een nieuwe loge in het O. . Dordrecht werd gesproken; deze gedachte leefde reeds een drietal jaren eerder, maar vond toen geen uitvoering.

In begin 1967 werd de gedachtenwisseling hierover opnieuw geopend door de toenmalige Voorzittend Meester van de A. . L. . La Flamboyante in een gesprek met Br. . A. L. Thierens, lid der loge. Reeds in het voorjaar bleek echter dat het Bestuur dier loge er volstrekt afwijzend tegenover stond en dat pogingen om vanuit de A. . L. . La Flamboyante tot het stichten van een nieuwe loge in het O. . Dordrecht te geraken tot mislukking gedoemd waren. Desalniettemin werden de gesprekken hierover - nu tussen enige leden van verschillende loges - voortgezet met het hierboven vermelde resultaat.

Na de zomervakantie werden de werkzaamheden krachtig aangevat. Een achttal Meesters-Vrijmetselaren uit vier verschillende loges ondertekenden op 13 november 1967 de aanvraag voor de Constitutiebrief in een bijeenkomst ten huize van Br. . J. G. Swart te Dordrecht.

In deze aanvraag (zie bijlage 1) wordt gemotiveerd waarom een nieuwe loge in het O. . Dordrecht wenselijk is en wordt aangegeven waarom de naam van de Loge (De Schakel) alsmede de onderscheidingskleur van de Loge (chromaatgeel) zijn gekozen.

De namen van de stichters¹⁾ van de A. . L. . De Schakel worden in deze aanvraag vermeld en zijn uiteraard overgenomen in de later ontvangen Constitutiebrief. Op de bijeenkomst was ook voor het eerst aanwezig Br. . F. de Vries, lid van de A. . L. . Delta, die verder hard aan de voorbereidingen heeft medegewerkt, terwijl zich tegen het einde van het werkjaar Br. . P. A. Walter, lid van de A. . L. . La Flamboyante, bij de stichters voegde; terecht worden zij daartoe dan ook gerekend.

1) D. van Buul, W. Niemeyer, G.H. Overman, A.R. Roelvink en A.L. Thierens, (leden van de A. . L. . La Flamboyante, O. . Dordrecht), G.J. van Kooten (lid van de A. . L. . Orde en Vlijt, O. . Gorinchem), J.G. Swart (lid van de A. . L. . Delta, O. . Vlaardingen), P.J. Montagne, (lid van de A. . L. . Hermannus van Tongeren, O. . Utrecht).

O.2. 14 november 1967 - 15 juni 1968

"De arbeid die verricht moet worden
"voor het stichten van een loge is
"zo mooi, vaak zo fascinerend, dat
"ik durf te beweren dat een vrij-
"metselaar die daarmee onbekend is
"iets mist in zijn maçonnieke bestaan".

Aldus schreef Br.° D. van Buul, de tweede Voorzittend Meester der Loge, in het A.M.T. van 1 mei 1972. En hij schreef verder: "Ze (de arbeid) is veeleisend, inspannend, maar tevens haar eigen beloning. De "frères fondateurs" zijn gedwongen zich op zeer actieve wijze te bezinnen op talloze aspecten van de Vrijmetselarij, zij dienen nauwkeurig onder woorden te brengen wat ze beogen met het stichten van hun Loge; het opstellen van de statuten en reglementen vereist een niet aflatende aandacht voor de juiste redactie.

(-) Er werd ook een uitgebreide taakomschrijving opgesteld voor Bestuursleden en Officieren. Daarbij en intussen was de a.s. Bouw- en Meubelmeester met zijn helpers bezig met het vervaardigen van al die utensiliën voor de Tempel die ze zelf konden maken".

Een onvergetelijke tijd, daar in het "Wapen van Rijsoord", waar de stichters vanaf 27 november om de veertien dagen bijeen kwamen en hun huiswerk telkens medenamen. Wat is er hard gewerkt en veel gelachen.

De ingestelde werkkommissie voor "Naam, kleur en ideële grondslag" van de toekomstige Loge had haar werkzaamheden met het indienen van de aanvraag voor de Constitutiebrief kunnen beëindigen. Andere werkkommissies, zoals "Statuten en Huishoudelijk Reglement", Functie en Taak Bestuursleden en Officieren", "Verbreiding maçonnieke beginselen" en "Contact met de A.°L.° La Flamboyante" kwamen nu goed aan de slag. Financiën, liefdefonds, arbeidstafels, de rituele arbeid en de toekomstige huisvesting van de Loge waren mede onderwerpen van belang.

Reeds eerder had Br.° A. L. Thierens op basis van gevoerde discussies "richtlijnen" voor de toekomstige Loge opgesteld; deze "richtlijnen" (zie bijlage 2) bleven uitgangspunten voor vele verdere besprekingen.

Al deze arbeid leidde uiteindelijk tot een aantal besluiten, die het mogelijk zouden maken zonder veel moeite de werkzaamheden als Loge te beginnen, zodra goedkeuring door het Grootoosten zou zijn verleend. Deze arbeid leverde bovendien de stijl van werken op, zoals deze zich straks inderdaad zou manifesteren.

O.3. 16 juni 1968

Op die morgen van de 16e juni 1968 is het Grootoosten bijeen. De H. E. Grootmeester, Br. J. Kok. zegt: "Bbr., ik breng het voorstel opnieuw even in stemming. Gaat U er toch mede akkoord? Dank U zeer, Bbr."

Daarmede was de goedkeuring aan het verlenen van een Constitutiebrief aan de A. L. De Schakel in het O. Dordrecht een feit. Uit het Bulletin 1968 (blz. 59 t/m 61) blijkt dat deze goedkeuring niet geruisloos is verlopen. De Voorzittend Meester van de A. L. Silentium (O. Delft) schijnt veel van het ontstaan van de nieuwe Loge af te weten.

Hij wijst er op dat de nieuwe Loge niet met de plaatselijke Loge tot overeenstemming is kunnen komen, duikt in de geschiedenis met betrekking tot een soortgelijk voorbeeld en spreekt namens zijn Loge ernstige vrees voor de toekomst uit.

De goedkeuring van de nieuwe Loge blijkt bij handopsteken zeker niet unaniem te zijn, hetgeen overigens aan de blijdschap van de ter vergadering als "visiteuren" aanwezige stichters niets afdoet.

Diezelfde avond houdt de Loge in Hotel Ponsen te Dordrecht haar eerste huishoudelijke vergadering. Alle vroeger genomen besluiten behoeven nog slechts formele goedkeuring. Deze betreft: de statuten, het huishoudelijk reglement, de begroting, de contributie, het bestuur, de overige officieren, de commissies en de eerste arbeidstafel.

Bovendien wordt een Tpl. aan de A. L. La Flamboyante goedgekeurd, waarin wordt medegedeeld dat de Loge de gebeurtenissen in het afgelopen jaar be- treurt en dat het haar oprecht verlangen is in goede harmonie samen te werken.

De arbeid als Loge - hoewel nog niet gerechtigd tot rituele arbeid - kon nu aanvangen. Br. A.R. Roelvink had alles wat definitief kon worden opgeschreven vastgelegd en overhandigde zijn medestichters tijdens deze eerste huishoudelijke vergadering van de toen echte Loge het z.g. Groene Boek.

De stichters bewaren dit boek niet alleen als een kostbare herinnering aan een prachtige tijd, maar ook als naslagwerk op de momenten dat zij zich afvragen: "Hoe hebben wij het toen bedoeld?"

O. 4. 17 juni 1968 - 15 november 1968

Het was op een zomeravond in augustus, toen twee Bbr.' van de A.'.L.'. De Schakel door Dordrecht zwierven en - na een aantal mislukkingen - Br.'. A.R. Roelvink tot Br.'. P.J. Montagne zei: "Nu gaan we nog naar dit adres en dan weet ik het niet meer".

De leden van de nieuwe Loge hadden onbekommerd van hun zomervakantie genoten, maar teruggekeerd wisten zij dat er nog enige problemen waren op te lossen, t.w. de huisvesting van de Loge, de Tempel en de inrichting daarvan, alsmede de voorbereiding op de installatie van de Loge.

Uiteindelijk werd het eerste probleem snel en goed opgelost, want het laatste adres op die avond was het, en zo kwam de Loge terecht op het adres Wolwevershaven 12 te Dordrecht, het besloten restaurant "De Haven".

Nu kon ook definitief aan Tempel en de inrichting daarvan worden gewerkt. Wat in korte tijd op dit gebied, vooral door enkele Bbr.', is gepresteerd grenst aan het ongelooflijke. Medegeholpen door de echtgenoten (die in zes weken tijd een prachtig 1ste Graads Tableau knoopten) en één van hen die alle cordons vervaardigde en dank zij de zeer vele geschenken van het Hoofdbestuur, zeer vele loges en individuele Bbr.'. kon de toekomst ook wat de Open Loges betreft vol vertrouwen worden tegemoet gezien.

Bovendien werd in september met de gewone comparities begonnen. Naast de voorbereiding op de installatie en het oefenen van het daarbij te gebruiken ritueel was er toch nog tijd voor "de comparatie met bouwstuk". Deze bouwstukken, die in september en oktober werden gehouden, geven wellicht aan waar de Loge op uit was.

Br.'. D.C.J. van Peype	: De moderne mens
Br.'. P.J. Montagne	: De Tafelloge in onze Werkplaats
Br.'. G.H. Overman	: Nabespreking Bwst.'. Br.'.
Van Peype
Br.'. D. van Buul	: Symboliek
Br.'. G.J. van Kooten	: Samenhang van de drie Graden

O.5. De 16de Dag van de 9de Maand van het J. . d. . W. . L. . 5968

"Bbr. ., ziet vóór U en om U heen;
"ideaal en werkelijkheid één ogen-
"blik verenigd. Laat dit ogenblik
"een bron van kracht voor ons zijn
"en laten wij - kennende elkaars
"zwakheden - bereid blijven elkaar
"te steunen en steun te ontvangen,
"bereid blijven gezamenlijk te
"arbeiden, zoals ons is gelast. Dan
"is het symbool der verbondenheid
"dat wij nu beleven tevens een teken,
"een teken van vereniging van water-
"pas en schietlood in de winkelhaak".

"Hand in hand en schouder aan schouder" stonden die paar stichters van de Loge om het Tableau geschaard, en daaromheen had zich een tweede broederketen van de meer dan 130 andere aanwezige broeders gevormd, toen de eerste Voorzittend Meester, Br. . P.J. Montagne, deze woorden sprak. De H. . E. . Grootmeester en zijn Grootofficieren hadden de A. . L. . De Schakel zojuist volgens het zinvolle, door "Ritus en Tempelbouw" ontworpen ritueel, geïnstalleerd en de plechtigheid naderde zijn einde.

Na de sluiting verlieten de leden van de Loge wat stil, wat ontroerd, wat opgelucht en ontzettend blij de Tempel. De Redenaar, Br. . G.H. Overman, had het in zijn Bouwst. . juist gezegd: "Het afgelopen jaar heeft getoond wat er te bereiken is, wanneer men zich een doel heeft gesteld en wanneer men een ideaal heeft waarin men gelooft".

Na de Grootloge volgde een receptie, tijdens welke de vele gelukwensen in ontvangst mochten worden genomen en een sonnet van een Groningse broeder mocht worden angehórd; dit eerste en waarschijnlijk laatste aan de Loge "De Schakel" gewijde sonnet is als bijlage 3 opgenomen.

De vrochtrijke receptie werd gevolgd door de Tafelloge, waaraan meer dan 100 broeders, waaronder het Hoofdbestuur, aanzaten; vele prachtige en nuttige geschenken werden aangedragen, en 25 broeders voerden het woord. De Tafelloge verliep evenals de Grootloge in volmaakte orde.

De Loge heeft nimmer een nauwkeurig verslag van deze hoogtijdag gemaakt; wel echter de hoofdredakteur van het A.M.T., Br. . Th. Ramaker, en dit verslag (A.M.T. 1 december 1968) is onder bijlage 4 opgenomen.

I. DE ESCALATIE VAN EEN CONFLICT

"Er is heel wat aan ons zelf te doen;
"het inzicht daartoe kan de Vrijmetse-
"larij ons doen verwerven. En dat in-
"zicht moet het mogelijk maken, dat
"misverstanden in een loge in broeder-
"lijke geest worden opgelost. En zeker
"moet het mogelijk zijn, dat er tussen
"twee loges in hetzelfde Oosten geen
"misverstanden blijven bestaan. Want
"als wij in Ordeverband niet de volle
"harmonie kunnen bewaren, welke
"boodschap zouden wij dan ooit naar
"buiten kunnen uitdragen?"
(Uit het St. Jans-Bouwstuk van de
Grootredenaar in de Grootloge,
19 juni 1971).

In het hoofdstuk over de stichting van de Loge werd reeds opgemerkt, dat het Bestuur van de A. . L. . La Flamboyante volstrekt afwijzend stond tegenover het stichten van een tweede loge in het O. . Dordrecht. Nu is het natuurlijk niet erg als het bestuur van een loge, op grond van wat voor argumenten ook, afwijzend tegenover het stichten van een nieuwe loge staat; het is zijn oordeel.

Het is evenmin erg als een aantal Meesters-Vrijmetselaren op basis van artikel 8 van de Ordegrondwet desalniettemin een nieuwe loge gaan stichten; het is hun oordeel. Het is echter heel erg als uit een dergelijke situatie een conflict ontstaat en escaleert dat in geen enkele verhouding meer staat tot de aanleiding; en dit was het geval in het O. . Dordrecht, waar de normale maçonnieke verhoudingen voor een aantal jaren volkomen waren verstoord.

De geschiedenis van het conflict, dat in het voorjaar 1967 begon en in maart 1972 formeel eindigde, is zeer kort aan te duiden. De aanleiding is reeds genoemd. Het lukte de stichters van de nieuwe Loge, ondanks hun pogingen, niet om met het Bestuur van de A. . L. . La Flamboyante tot een gesprek, tot samenspraak, te komen.

Een door "de Bisschop" geïnspireerde bespreking in maart 1968 tussen vertegenwoordigers van het Bestuur van de A. . L. . La Flamboyante en die van de stichters leidde tot het tegendeel van het beoogde doel. Door velen - o.m. door de H. . E. . Grootmeester en het Hoofdbestuur der Orde - is vervolgens zonder resultaat gepoogd "partijen" tot elkaar te brengen.

In feite werd de maçonnieke situatie in het O.° Dordrecht onhoudbaar. Het Bestuur van de A.°L.° De Schakel, zich bewust van zijn verantwoordelijkheden met betrekking tot de leden van de inmiddels gegroeide Loge en met betrekking tot de broederschap, besloot uiteindelijk en ten einde raad het conflict op te lossen door het voor te leggen aan de Raad van Discipline.

Op 16 november 1970 - het in de stichtingsperiode ontstane conflict duurde toen reeds 3½ jaar - diende de Voorzittend Meester van de A.°L.° De Schakel een klacht wegens plichtsverzuim in tegen de Voorzittend Meester van de A.°L.° La Flamboyante 1) bij de Raad van Discipline; deze Raad deed (eerst) op 31 maart 1972 uitspraak, waarmede het conflict formeel ten einde was.

De vraag mag gesteld worden hoe het mogelijk is geweest dat het onderwerpelijke conflict zodanig heeft kunnen escaleren dat gedurende een periode van vijf jaren zulk een absolute verwijdering heeft kunnen bestaan. Er is wel gesuggereerd dat persoonlijke tegenstellingen, o.m. tussen de Voorzittend Meesters van beide Loges, een belangrijke rol zouden hebben gespeeld. Het is hier de plaats om dit - althans van de zijde van de Loge De Schakel - met klem tegen te spreken.

Zelfs indien er dergelijke controverses zouden zijn geweest, zijn de stichters van de Loge van oordeel dat deze nimmer een normaal maçonniek contact tussen beide Loges zouden hebben mogen verhinderen. Trouwens, dit zou men in maçonnieke kring toch wel een stelregel mogen noemen.

Het ontbreken van contact tussen de stichters (later het Bestuur) van de Loge De Schakel en de Loge La Flamboyante is, naar mag worden aangenomen, wel een der hoofdzaken van de duur en de diepgang van het conflict. Dit probleem werd reeds vroeg onderkend.

Reeds in oktober 1967 schreef de Voorzitter aan de groep stichters van de Voorzittend Meester van de Loge La Flamboyante dat naar zijn mening "juist het uitblijven van persoonlijk contact en van uitwisseling van gedachten tussen Uw Bestuur en onze groep bijzonder belemmerend werkt op het verkrijgen van juiste inzichten". Toen de hierboven gememoreerde, mislukte bespreking in maart 1968 plaats vond, was de groep stichters al zeer ver met zijn voorbereidingen gevorderd en had de andere zijde zich reeds te diep in zijn stellingen ingegraven.

1) Voor goed begrip diene dat het hier niet ging om een klacht van de ene Voorzittend Meester persoonlijk tegen de andere Voorzittend Meester persoonlijk; indien een zaak niet een persoon, maar een Loge (of het Bestuur daarvan) betreft, geeft de Ordegrondwet slechts de mogelijkheid de klacht te richten op de Voorzittend Meester.

De aanwezigheid van de Voorzittend Meester en leden van de Loge La Flamboyante bij de installatie van de Loge De Schakel in november 1968 deed vergeefse hoop koesteren op betere tijden.

In het algemeen kan gezegd worden dat elk conflict waarbij partijen te lange tijd niet "on speaking terms" zijn de kans loopt uit de hand te lopen. In dit verband rijst de vraag of het onder de gegeven omstandigheden niet beter was geweest de Raad van Discipline eerder bij het conflict te betrekken.

Een andere faktor die het conflict moeilijk oplosbaar maakte, was de omstandigheid dat het de stichters van de Loge de Schakel nimmer gelukt is duidelijkheid te verkrijgen over waar het nu eigenlijk om ging. Over de aanleiding (het feit dat een tweede loge in het O.'. Dordrecht werd gesticht) bestond geen misverstand, maar de verwijdering bleef ook na de goedkeuring door het Grootoosten en na de installatie van de Loge.

Tenzij aan de legitimiteit van de Loge De Schakel werd getwijfeld, moesten er andere redenen bestaan, maar noch het een, noch het ander is ooit expliciet gesteld. Duidelijkheid met betrekking tot de aard van een conflict is een vereiste om tot een oplossing te komen.

Het is niet de bedoeling van dit hoofdstuk in te gaan op hetgeen zich in die jaren in het O.'. Dordrecht in detail afspeelde. Dit hoofdstuk heeft slechts een aspekt van de geschiedenis willen memoreren dat onverbrekkelijk aan de eerste jaren van de jonge Loge verbonden is en dat vele broeders diep in hun maçonnieke gevoelens heeft getroffen.

Voorzichtig is gepoogd enige redenen aan te geven die een conflict hebben verlengd en verdiept. Een zwart hoofdstuk uit de geschiedenis van het O.'. Dordrecht is ten einde. Op 26 januari 1973 bezochten Bestuur en leden van de Loge De Schakel een Open Loge van de Loge La Flamboyante, nadat in september 1972 - als een begin - door beide loges gezamenlijk een avond voor profanen was georganiseerd.

Een tegenbezoek van Bestuur en leden van de A.'.L.'. La Flamboyante vond plaats op 7 mei 1973.

2. KENMERKEN WETTEN DER LOGE

"Het opstellen van de statuten en reglementen vereist een niet af-latende aandacht voor de juiste redaktie"

(Br.'. D. van Buul in het A.M.T., 1 mei 1972).

In de eerste huishoudelijke vergadering van de Loge - 16 juni 1968 - werden goedgekeurd de statuten (bijvoegsel no. 1614 van de Nederlandse Staat-courant van dinsdag 31 december 1968, no. 254), het huishoudelijk reglement, de taakomschrijving van een aantal officieren, het reglement Liefdefonds en de richtlijnen voor de Commissie Arbeidstafel; in de daarop volgende Meestervergadering werden de richtlijnen voor de Commissie van Onderzoek vastgesteld.

In deze Loge-wetgeving komen enige kenmerken voor die de neerslag vormen van gedachtenwisselingen in de voorbereidingstijd; zij worden hieronder vermeld:

Doel van de Loge

Zowel in de statuten als in het huishoudelijk reglement wordt het beoefenen van de K. . K. . als eerste doel van de Loge genoemd.

De stichters hebben hiermede centraal gesteld wat huns inziens in een Loge centraal behoort te staan.

Bestuur van de Loge

Tot bestuursleden kunnen slechts worden gekozen die meester-vrijmetselaren die tenminste twee andere officiersfuncties (Ceremoniemeester, enz.) hebben bekleed.

Hieraan ligt de gedachte ten grondslag dat men in loge-verband blijk dient te hebben gegeven bereid en in staat te zijn bepaalde functies verantwoord uit te oefenen, alvorens mede leiding aan de gehele Loge te kunnen geven.

Tot Voorzittend Meester kan slechts die Meester-Vrijmetselaar worden gekozen die de functie van Gedeputeerd Meester, Opziener of Redenaar heeft vervuld.

De gedachtengang betreffende de verkiezing van Bestuursleden is met betrekking tot die van de Voorzittend Meester verder doorgetrokken.

De Bestuursleden worden in functie gekozen; de zittingsduur is twee werkjaren, zonder direkte herkiesbaarheid in dezelfde functie, behalve voor de sekretaris en de thesaurier, die eenmaal voor een termijn van twee werkjaren in functie herkozen kunnen worden; en daarna nog éénmaal in een andere bestuursfunctie; de overige bestuursleden kunnen voor éénmaal herkozen worden in een andere bestuursfunctie; daarna zijn ook zij niet meer direkt herkiesbaar.

Zonder de continuïteit in de waagschaal te stellen is op deze wijze getracht een zo groot mogelijke doorstroming te bereiken en zoveel mogelijk leden achtereenvolgens bij de bestuurswerkzaamheden te betrekken.

Andere officieren

De officieren-niet-bestuursleden worden door de Voorzittend Meester na overleg met het Bestuur voor de tijd van één werkjaar aangewezen.

Bewust is gezocht naar een evenwicht tussen democratie (bestuursledenverkiezing) en de "oude stijl". Bovendien is snelle doorstroming mogelijk, terwijl de langdurige stemmingen op huishoudelijke vergaderingen zijn voorkomen.

Taakomschrijvingen

Artikel 9 van het huishoudelijk reglement luidt: taakomschrijvingen van de Voorzittend Meester, de Gedeputeerd Meester, de Opzieners, de Redenaar, de Sekretaris, de Thesaurier (de bestuursleden derhalve) en Ceremoniemeester zijn als bijlage aan dit reglement toegevoegd; deze taakomschrijvingen maken echter geen deel uit van dit reglement.

Mede in verband met de soms zeer onvolledige overdracht bij wisseling van functies zijn deze taakomschrijvingen gemaakt. De laatste zin is toegevoegd om het het Bestuur mogelijk te maken de taakomschrijvingen te wijzigen, zonder formele goedkeuring van de leden en van het Hoofdbestuur.

Enig Commentaar

De stichters hebben er door hun tijdige wetgevende arbeid met sukses naar gestreefd orde in hun Loge te hebben zodra de stichting daarvan door het Grootoosten zou zijn goedgekeurd; met de werkzaamheden kon toen ook zonder meer worden aangevangen. Bestuur, officieren, leden en commissies hadden hun exacte richtlijnen.

Dit betekent niet dat er geen vergissingen gemaakt zijn. Zo moest in het derde werkjaar besloten worden het artikel in het huishoudelijk reglement - bepalende dat tot bestuursleden slechts die Meesters-Vrijmetselaren gekozen kunnen worden die tenminste twee andere officiersfuncties (Ceremoniemeester, enz.) hebben bekleed - te schorsen totdat de Loge 20 Meesters-Vrijmetselaren zal tellen; er was niet aan gedacht dat het beperkt aantal Meesters de uitvoering van de bepaling onmogelijk maakte, indien men althans aan de nodige doorstroming in het Bestuur voorrang wil geven, en dit wordt erg belangrijk gevonden.

De taakomschrijvingen van bestuursleden en andere officieren zijn uitgebreid en nuttig; dit betekent echter niet dat zij volledig zijn en consistent in verhouding tot elkaar. Later zijn er nog taakomschrijvingen voor de Hof- en Keldermeester en de Bouw- en Meubelmeester gemaakt, die van geheel andere aard zijn; daarnaast zijn er nog schriftelijke "aanwijzingen" van de Voorzittend Meester. Het zal noodzakelijk maar moeilijk zijn dit werk naar behoren te herzien en af te ronden.

Twee zaken die wel zijn doorgepraat zijn voorzichtigheidshalve niet in de wetten van de Loge opgenomen. Deze betreffen de grootte van de Loge en wat men zou kunnen noemen "het Bestuur voor rituele zaken". Bij de stichters leefde en leeft nog de gedachte dat loges niet te groot mogen zijn, willen de leden een zo groot mogelijke betrokkenheid houden. Er is uitgesproken dat bij ongeveer 40 à 50 leden het stichten van een nieuwe loge aandacht zal moeten verdienen.

Met het "Bestuur voor rituele zaken" wordt bedoeld de Voorzittend Meester en de beide Opzieners, die zich met uitsluiting van de andere bestuursleden zouden moeten bezig houden met alles wat met Open Loges te maken heeft; te denken valt daarbij aan instructie-loges, uit te voeren door jonge Meesters, expresselijk incidentele vervanging van zittende officieren door jonge Meesters bij Open Loges, het bevorderen of verhinderen van "geoorloofde" veranderingen in het ritueel, enz.

Vooraf door de drukte in de eerste jaren is dit Bestuur voor rituele zaken nog niet in werking gesteld; ook is nog niet overwogen of door de instelling daarvan de prerogatieven van de Voorzittend Meester niet te veel zouden worden aangetaast.

3. DE LOGE ALS VERENIGING

Van het bestuur, artikel 5.

1. De vereniging wordt bestuurd door een commissie, waarvan de samenstelling geregeld wordt bij huishoudelijk reglement. (Uit het Bijvoegsel van de Nederlandse Staatscourant van dinsdag 31 december 1968, nr. 254).

Voor de cijfermatige gegevens met betrekking tot de groei van de Loge, de door de Loge gehouden bijeenkomsten, enz. zij verwezen naar bijlage 6; bijlage 7 vermeldt de namen van de Bestuursleden in het eerste en in het zesde werkjaar.

Het ledental groeide van 10 (de stichters) tot 23 (Zomer St. Jan 1973). Vanaf den beginne is de Loge zeer bevoordeeld met het lidmaatschap van buitengewone leden, welk aantal steeg van 11 tot 23, hetgeen een belangrijke morele steun voor een jonge loge betekent.

Het spreekt vanzelf dat in de eerste jaren, zowel wat de bestuurs- als de overige officiersfuncties betreft, door de tien stichters stuivertje werd gewisseld; hetzelfde geldt voor de officiële commissies.

Niemand had tevoren bedacht dat het minstens twee jaren duurt voor een aangenomen leerling tot meester wordt verheven, waarbij het dan nog nauwelijks een open vraag is of zulk een jonge meester dan direkt tot bestuurslid dient te worden gekozen; dit laatste vond overigens voor het eerst plaats met betrekking tot het vijfde werkjaar.

In het zesde werkjaar blijken twee kinderen van de Loge in het Bestuur zitting te hebben; het lijkt er op dat van de mogelijkheden in het juiste tempo gebruik wordt gemaakt en dat het met de zo voorgestane doorstroming ernst is. Het ziet er naar uit dat de niet-bestuursleden-officiersfuncties in toenemende mate door kinderen van de Loge zullen worden bezet en dat zij ook in de commissies in steeds grotere getale hun entree zullen maken.

Uit de in bijlage 6 vermelde gegevens blijkt dat in de eerste vijf werkjaren 166 bijeenkomsten werden gehouden, waarvan 41 Open Loges, 105 comparities, 8 uittochten naar andere loges en 12 huishoudelijke vergaderingen. Er bestaat nog geen enkele neiging om het aantal bijeenkomsten te beperken.

Het opkomstpercentage over de vijf werkjaren is gemiddeld 83. Veel werk - overigens met niet al te veel sukses - is gemaakt van de verbreiding van de Vrijmetselarij in het O.'. Dordrecht en omgeving.

Er werden bijeenkomsten in kleine kring gehouden met daartoe uitgenodigde profanen, waarin na een niet te lange inleiding door een van de leden van de Loge bijzonder prettig werd gediscussieerd. In Zwijndrecht en Papendrecht werd enige malen een "spreekdag" op zaterdag gehouden, met gemiddeld 2½ bezoeker per spreekdag.

Eenmaal werd een z.g. "grote avond" georganiseerd, waar Br. H.J. Zeevalking een van zijn te waarden betogen hield; in september 1972 vond een avond voor profanen plaats georganiseerd door de beide Dordtse Loges. Al deze activiteiten hebben tot dusverre drie leden opgeleverd, zo deze door persoonlijk contact toch al geen lid zouden zijn geworden.

De destijds in het A.M.T. op grond van een onderzoek getrokken konklusie dat persoonlijk contact de meeste leden voor de Orde oplevert, wordt door de ervaring van deze Loge bepaald niet tegengesproken.

Het contact met de echtgenoten van de leden van de Loge is vanaf den beginne zeer nauw geweest. Zij waren het immers die er niet alleen voor zorgden dat het 1ste Graads-Tableau (in zes weken tijd geknoopt) vóór de installatie van de Loge gereed was, maar die ook het 2de en 3de Graads-Tableau op tijd aanboden. De Loge is hun veel dank verschuldigd.

Ieder jaar hebben tot dusverre twee bijeenkomsten plaatsgevonden. Er bestaan goede herinneringen aan de avond waarop onze dames in versvorm hun visie op hun "mannen-broeders" gaven onder het motto "Mien, waar is mijn schootsvel"; aan de avond met de maçonnieke televisie-uitzending en aan de Bourgondische avond, aan de avond waarop Br. Bob Green fragmenten speelde uit Peer Gynt. Er was een avond met molens, één met een misdaad en één met een declamerende toneelspeler. Er werd gegeten en gedronken.

En toch? Moeten er avonden zijn waarvan onze dames iets maçonnieks mee naar huis nemen, behalve dan dat zij nog eens duidelijk hebben gemerkt dat Vrijmetselarij een broederschap doet ontstaan; moeten zij in de Tempel met een "bouwstuk bevoordeeld worden?

De aloude discussie staat aan het begin van een opleving.
Waarom is "ladies' night" een Engels woord?

4. WOLWEVERSHAVEN 12, O.: DORDRECHT

"Maar dit is een restaurant" sprak een Br. - Visitator met afgrijzen in zijn stem, toen hem werd opgedaan na dat hij had gebeld.

Enige ogenblikken later was hij stil; hij zat met een biertje op het balkon in de prachtige zomeravond en keek uit op de samenvloeiing van de Oude Maas, de Beneden-Merwede en de Noord, het drukst bevaren punt van Europa.

Inderdaad, de Loge vindt huisvesting in het in een groot herenhuis gevestigde, zeer klassiek ingerichte restaurant De Haven, gelegen op een van de mooiste punten van het oude Dordrecht. Wanneer de leden van de Loge en de visiteuren zich voor een O.L.L. in de Voorhof verzamelen, staan in het voorjaar en in de zomer de balkondeuren naar de wijde verten open en in de wintermaanden brandt de open haard. Ook de Tafelloge kan in geen sfeervoller vertrek plaats vinden.

De comparities worden gehouden in de bovenzaal, die groot genoeg is om op de traditionele wijze gezeten te zijn, nl. op de Kolommen en in het Oosten. Ten behoeve van een Open Loge wordt deze zaal ingericht als Tempel; de opbouw van de Tempel vindt altijd op zondagavond plaats; de Tempel kan ongeveer 35 broeders herbergen; in het geval van een meestersverheffing ten hoogste 25.

Ter gelegenheid van Winter-St. Jan 1968 werd de Tempel voor het eerst op deugdelijkheid beproefd; centraal lag het prachtige Tableau en de mooie, door de Amsterdamse Loges speciaal voor De Schakel vervaardigde, Kl.L.L. stonden op de daarvoor bestemde plaats. De huisvesting van de Loge bleek inderdaad aan alle eisen te voldoen.

Door heel hard werken, onder leiding van de eerste Bouw- en Meubelmeester der Loge, Br. A.L. Thierens, bij een bijna volmaakte afstemming van de activiteiten van vooral enkele leden en gesteund door de ontvangen geschenken in natura en in metalen, is de tempelinrichting tot stand gekomen.

De achtereenvolgende Bouw- en Meubelmeesters hebben het werk voortgezet, mede met behulp van vooral de leerlingen en gezellen. De uitoefening van de functie van Bouw- en Meubelmeester in deze Loge is geen sinecure.

De Loge heeft het met de huisvesting bijzonder getroffen, niet het minst ook door de goede zorgen en welwillendheid van Mevrouw T.J. de Jong, de eigenaresse van het restaurant, van wie meer mocht dan ooit had kunnen worden verwacht.

De groei van het aantal leden zal het t.z.t. echter noodzakelijk maken naar een nieuw "adres van de Loge" uit te zien. Er zal dan iets verloren gaan, dat echter opnieuw gewonnen kan worden.

5. VIJF JAREN ARBEID IN DE LOGE DE SCHAKEL

"Wat is nu Uw begeerte?"
"Om met U te werken".
(Uit de catechismus voor
de Leerlinggraad).

Men behoeft het niet eens te zijn met alles wat er staat in de "Richtlijnen voor de Loge" (bijlage 2), om te erkennen dat de Loge zich een grote taak heeft gesteld.

Deze richtlijnen zijn ten dele principieel en geven ten dele uitwerkingen aan; zij geven de uitgangspunten en het programma, aan de marge waarvan nu en dan wel eens zal worden gemorreld en waarvan nu eens op het ene en dan eens op het andere de nadruk zal vallen, richtlijnen echter, die op zichzelf de tand des tijds behoren te doorstaan.

Achtereenvolgens zal enige aandacht worden besteed aan de beoefening van de K.'K.', de Tafelloge en de comparities, terwijl tenslotte getracht zal worden vijf jaren Loge-arbeid samen te vatten.

5. O. De beoefening van de K.'K.'

De arbeid in de Open Loge is van principieel belang voor de maçonnieke beleving en moet om deze reden regelmatig plaats vinden.
(Uit: Richtlijnen voor de Loge).

In de eerste schrifturen van de Loge en in de besprekingen die tot de stichting daarvan hebben geleid komt steeds weer terug dat de K.'K.' de grondslag is van alle maçonnieke activiteiten, en dat de beoefening van de K.'K.' de vrijmetselarij is.

Gedurende de vijf jaren van haar bestaan heeft de Loge daaraan alle aandacht besteed, en het eerste blijk daarvan is de liefde waarmede de utensiliën voor de Tempel werden vervaardigd en verzameld. Gesteund door de gehouden besprekingen over de ritualen, door de ritueel-repetities voor de installatie van de Loge en door het goed op elkaar ingespeeld zijn van de uitvoerende officieren, zijn de ritualen tot op heden naar behoren uitgevoerd.

Bovendien hebben de in de comparitie gehouden instructies in de drie graden het inzicht verdiept en tot de resultaten bijgedragen. Over het algemeen zijn de ritualen volgens het gestelde in de "Richtlijnen voor de Loge" zorgvuldig, eenvoudig, sober en zonder wijldopige toevoegingen uitgevoerd.

Met enige aarzeling zij gesteld dat de sobere tempelinrichting, waarin alle technische kunstgrepen ontbreken, hiertoe zal hebben medegewerkt.

Ook in deze Loge heeft een ieder zo zijn eigen opvatting over woordkeus in en redactie van de ritualen; het archaisch woordgebruik ontmoet in toenemende mate enige weerstand. Dit heeft er toe geleid dat in het begin op voorstel van de een of de ander kleine wijzigingen werden aangebracht, die door de overigen als niet onjuist werden gezien.

Het gevaar ook van kleine wijzigingen, die tot inconsistentie kunnen leiden, werd echter spoedig ingezien. Wijzigingen in de ritualen vereisen een diepgaande kennis en zullen niet mogen stoelen op hetgeen iemand toevallig mooi of zinvol vindt.

Het is van het begin af aan de bedoeling geweest zoveel mogelijk meesters gelegenheid te geven Open Loges te leiden om het ervaringsfundament van de Loge te vergroten. Deze opzet is derhalve van praktische aard en er ligt geen enkele principiële discussie aan ten grondslag over de al of niet juistheid van het feit, dat de Voorzittend Meester nu en dan de leiding van inwijdingen aan anderen overlaat; wel acht men het gewenst dat de Voorzittend Meester zelf de meestersverheffingen leidt.

Bij ontstentenis van een Opziener treedt meestal een jonge meester in zijn plaats, terwijl Winter-St. Jan is gekozen om jonge meesters onder leiding van de Voorzittend Meester in de Open Loge een functie te doen vervullen. Het is merkwaardig te moeten konstateren dat in deze jonge Loge nog nimmer "oefen-loges" zijn gehouden. Ter voorkoming van nu en dan optredende kleine slordigheden en ter oefening van de jonge meesters zou het op zijn plaats zijn als in de toekomst hier meer aandacht aan zou worden besteed.

Desalniettemin doet het deugd dat de jonge Loge kan putten uit een gezien ook haar omvang relatief groot aantal meesters, aan wie een uitvoerende taak in de Open Loge met vertrouwen kan worden toebedeeld.

5. 1. De Tafelloge

De Tafelloge vormt met de arbeid in de Open Loge een onverbrekkelijk geheel, waarbij de maçonnieke traditie zinvol kan worden gehandhaafd en beleefd en de maçonnieke stijl zich kan ontwikkelen.
(Uit: Richtlijnen voor de Loge).

Elke Open Loge wordt gevolgd door een Tafelloge, voorafgegaan door het gebruik van een aperitief. De Tafelloge wordt geopend met de drie obligatoire kondities en gesloten met de "Tyler's Toast", nadat door de Opzienaars is gekonstateerd dat de Kanonnen geladen zijn en gealigneerd.

De maaltijd wordt regelmatig onderbroken door tafelspeeches, deels ernstig, deels geestig en deels volkomen zinloos. Het is goed toeven bij een Tafelloge, waar men bij goed onthaal bijeen is op grondslag van de Broederschap.

5. 2. De Comparities

Alle Voorhofsarbeid wordt verricht in de geest en in de stijl van de arbeid in de Tempel; de comparities worden geopend en gesloten met een kort ritueel.
(Uit: Richtlijnen voor de Loge).

Met een enkele afwijking geschiedt de opening en de sluiting van de comparities volgens de door "Ritus en Tempelbouw" gegeven voorbeelden. De comparities zouden kunnen worden gezien als een gelegenheid tot praktische oefening van hetgeen in de Tempel wordt ervaren.

"Waarom compareren wij?" vraagt de A.^o.Mr.^o, en de 1ste Opz.^o antwoordt: "Om W.^o,T.^o en A.^o tot een levende werkelijkheid te maken".

Om een indruk te geven van de stijl van handelen in de comparities volgt hieronder een korte samenvatting van de vrij uitvoerige beantwoording door de Loge van de studievraag d.d. 9 juni 1972 van het Hoofdbestuur der Orde over "Stijl van handelen in de Voorhof".

- De "Opening en Sluiting" geschiedt met een kort ritueel, waarvan als waarde wordt ondervonden het gerichtheid brengen in de kollektiviteit en het zich gereed maken voor de voorhofsarbeid op eigen maçonnieke wijze. Van de mogelijkheid van sleur is men zich bewust.
- Overleden broeders worden door de Voorzittend Meester herdacht; zijn toespraak wordt gevolgd door dof applaus.
- Indien er een gastspreker is, wordt de behandeling van huishoudelijke zaken beperkt tot het uiterst noodzakelijke dan wel verplichte (kandidatenlijst).
- Bouwstukken worden gezien als een basis voor compareren en dienen daarom niet te lang te duren.

- Over een bouwstuk is altijd "discussie" mogelijk, ook als het van nogal persoonlijke aard is; vooral in het laatste geval dienen de opmerkingen en vragen met de nodige discretie en zelfdiscipline te worden gemaakt, respectievelijk gesteld.
- De "discussie" geschiedt geordend; men krijgt het woord van de Voorzittend Meester, nadat men de wens daartoe aan de Opzieners heeft kenbaar gemaakt. De Redenaar kan ongevraagd het woord nemen. Korte interrupties worden toegestaan.
- De afsluiting van bouwstuk en compareren geschiedt door de Redenaar, wiens uitgangspunt is: niet samenvatten, maar toetsen.
- In elke comparitie is een rondvraag, opdat alle broeders gelegenheid hebben niet alleen in de wandelgangen, maar ook "ter vergadering" te zeggen wat zij op hun hart hebben.

"De comparities, waarin het spelelement geenszins ontbreekt", aldus Br. D. van Buul in het A.M.T. 1 mei 1972, hebben een zeer levendig karakter. Ieder van ons geeft zijn mening te kennen, stelt zijn vragen of maakt zijn opmerkingen met een direktie die een Br. - gastspreker of een Br.-visiteur aanvankelijk wat fel en hard voorkomt, maar die de maçonnieke stijl geen geweld aandoet".

Bij Tafelloge en Comparitie nemen wij de vormen en normen in acht die zich traditioneel hebben ontwikkeld; vormen en normen die geen nauwsluitend keurslijf voor ons betekenen, maar die - integendeel - de ruimte scheppen waarbinnen onze arbeid zich afspeelt en die aan een ieder van ons als vrijmetselaar de vrijheid geven en garanderen te zijn wie wij zijn en te spreken zoals wij verlangen.

De bouwstukken worden in de meeste gevallen opgeleverd door leden van de Loge; toch wordt regelmatig een beroep gedaan op broeders van elders, met name ook ter belichting van facetten van de K.K.; wij zijn deze broeders dankbaar voor het aandeel dat zij in onze arbeid hadden.

Discussies over de aard van de bouwstukken komen op gang. Alles wat in andere loges daarover wordt gezegd, geschiedt ook hier: meer aandacht voor maatschappelijke problemen, doch geen volksuniversiteit; meer aandacht voor de K.K., maar vooral niet elke week.

De verdieping in de geestelijke behoeften van de hedendaagse mens, om hem aldus beter te kunnen brengen tot de beoefening van de K.K., die van alle tijden is - zoals in de aanvraag van de Constitutiebrief staat omschreven - is na het eerste werkjaar geheel van het programma verdwenen.

Een jonge loge is veel met zich zelf bezig. Gebrek aan bouwstukken is er tot dusverre niet geweest; de Redenaar, die in opdracht van de Voorzittend Meester de arbeidstafel samenstelt, heeft in dit opzicht geen moeilijke taak, wel wat de juiste selectie en rangschikking betreft.

De comparitie-avonden zijn derhalve ook in deze Loge op de gebruikelijke wijze gevuld. Zou het ook anders kunnen? Het experiment is zeker op zijn plaats en zal dan ook niet lang uitblijven. Niet omdat er geen belangstelling voor de comparities bestaat - in onze Loge komt wie kan - maar soms vormt zich naast een bestaande weg een nieuw pad.

De 7de graad na de comparities wordt zeer gewaardeerd; het bekende euvel, dat de comparities dikwijls te laat eindigen doet zich echter ook in onze Loge voor.

5. 3. Vijf jaren Loge-arbeid

Een schakel te zijn in de keten die het verleden verbindt met de toekomst; een schakel, gebonden aan de aloude beginselen en tradities van de Vrijmetselarij, verbonden met de groeiende samenleving van thans.
(Uit de aanvraag van de Constitutiebrief).

Een kleine loge, zo stelden de stichters zich voor, waarbinnen de broeders elkaar goed zouden kennen, waar een groot onderling vertrouwen zou zijn en waar we elkaar als mannen tegemoet zouden treden.

Een kleine loge, die als kenbronnen van de Vrijmetselarij zou aannemen de Oude Plichten, de ritualen, de maçonnieke geschiedenis, traditie en stijl.

Een kleine loge, waarin de K.°K.° intensief zou worden beoefend en aan de uitvoering waarvan in de Tempel alle leden zo veel mogelijk zouden moeten kunnen deelnemen.

Een kleine loge, die zou beseffen dat de wereld van vandaag anders is dan die van gisteren en die van morgen anders is dan die van vandaag.

Een kleine loge, die zou weten dat de broederschap verder reikt dan binnen de Loge alleen.

Een kleine loge, die mede zou moeten bevorderen dat het Licht in het O.° Dordrecht en omgeving verder zou worden verspreid.

Wij hebben ons best gedaan, ondanks de twijfel die er is geweest, met name in verband met de verhouding met onze zusterloge in dit Oosten; twijfel aan de uit innerlijke drang geboren geestesrichting, twijfel aan anderen en twijfel aan ons zelf. Die momenten gaan echter voorbij: symbool en rituaal.

Het ledental groeide bevredigend; nieuw denken werd in de Loge gebracht, soms kritisch tegenover hen die er reeds waren. Jonge leden werden direkt betrokken bij de arbeid waaraan zij volgens hun graad konden deelnemen. Een hechte eenheid groeide, ondanks of juist dank zij de differentie tussen de broeders. Er waren en zijn natuurlijk problemen, zoals in elke gemeenschap, maar zij worden besproken en opgelost.

Er is ontzettend hard gewerkt door de oude en jonge meesters, door de leerlingen en gezellen. Er was en is een grote betrokkenheid op de arbeid in de Loge, of het nu de beoefening van de K.K. zelf, de comparities, de 7de graad of het werken in de kommissies betreft. Er is openheid, er is broederschap.

En wat is verder gebleken? Gebleken is dat een kleine loge veel tijd van haar leden vergt. Gebleken is dat in een kort aantal jaren niet verwezenlijkt kan worden wat men zich heeft voorgesteld. Van het denken over het geestelijk leven van de mens van vandaag of van de jonge mens is niet veel terecht gekomen; aan de kenbronnen van de vrijmetselarij doen wij gezamenlijk bijna niets.

Op de kwantiteit en de kwaliteit van de instructies wordt door leerlingen en gezellen regelmatig kritiek geleverd. Het besef dat de broederschap zich tot ver over de grenzen van de eigen loge uitstrekt, heeft op een enkele uitzondering na weinig gestalte gekregen in een veelvuldig visiteren van andere loges; het is niet gelukt bestaande kontakten zodanig te verdiepen dat regelmatige uitwisselingen in dit opzicht plaats vinden.

Wel hebben wij regelmatig visiteuren die aan onze arbeid deelnemen; ook denken wij met vreugde terug aan de Open St. Jans Loge in december 1969, toen onze buitengewone leden voor de uitvoering van het rituaal zorg droegen. Andere pogingen om het buitengewoon lidmaatschap meer inhoud te geven hebben praktisch geen resultaat gehad, zij het dan dat sommigen bereid blijken een bouwstuk op te leveren. De A.L. Concord deed ons door een opvoering kennis maken met het "Nigerian Ritual".

Zo is er nog meer op te noemen wat wij willen, maar waaraan wij nog niet of niet voldoende zijn toegekomen. Wij hebben geleerd dat de weg langer is dan wij dachten, maar ook dat er een weg is.

Vijf jaren loge-arbeid in onze eigen Loge hebben ons vreugde gegeven. De broederschapsgedachte in de Vrijmetselarij behoeft geen ijdele zaak te zijn, en droom en werkelijkheid staan soms dicht bij elkaar dan wij beseffen.

Symbool en ritueel van de Vrijmetselarij geven mogelijkheden niet alleen tot inzicht, maar tevens tot het gaan langs een weg. Wat willen we meer in ons pogen om beter mens te worden?

Vrijheid, arbeid en offer, aldus noemt Br. H.J. Zeevalking de fundamenten van de maçonnieke arbeid; arbeid horizontaal en vertikaal gericht, kan hieraan worden toegevoegd. Iets daarvan wordt in onze Loge teruggevonden. W.T.A. een levende werkelijkheid, is onze opgave. Kunnen oudere Vrijmetselaren dit aan de jongeren doorgeven?

In antwoord op de vraag van de A.Mr. hoe Vrijmetselaren samen zijn, handelen en scheiden, antwoordt de 2de Opz. dat zij samen zijn in Harmonie, handelen volgens de Hoogste Wet en uiteengaan in de Rechte Verhouding. Zo moge het zijn.

Bijlage 1

AANVRAAG CONSTITUTIEBRIEF.

Aan het Hoofdbestuur van de Orde van
Vrijmetselaren onder het Grootosten
der Nederlanden.
O.° 's-Gravenhage.

W.°K.°S.°

H.°Z.°V.°

H.°E.°, Z.°V.°, Z.°A.°Bbr.°,

Ondergetekenden,

D. van Buul, G.J. van Kooten, P.J. Montagne, W. Niemeyer, G.H. Overman,
A.R. Roelvink, J.G. Swart, en A.L. Thierens, allen Mr.° Vrijm.° en elk lid
van een loge welke werkt onder het Grootosten der Nederlanden,

hebben in een vergadering, gehouden op 13 november 1967 p.°s.°, ten huize
van Br.° J.G. Swart besloten, U te verzoeken aan het Grootosten 1968 hun
aanvraag zich tot een loge te mogen verenigen voor te leggen en deze aan-
vraag te ondersteunen.

Zij stellen zich voor deze loge te vestigen in het O.° DORDRECHT
onder de naam:

"DE SCHA K E L"

met als onderscheidingskleur: Chromaatgeel.

Zij zijn van mening, dat het in het belang van de Orde is in een kleine werk-
plaats en volgens de tradities van de K.°K.° te streven naar een zo zuiver
mogelijke maçonnieke werkwijze.

Zij zijn voorts van mening, dat het nuttig is opnieuw een maçonniek L.° te
doen ontsteken in het O.° Dordrecht en mede te bevorderen, dat het L.°
zich in dit O.° verder verspreidt.

Zij menen tenslotte, dat zij tot beide doelstellingen in het bijzonder kunnen
bijdragen door verdieping van inzicht in de K.°K.° en in de geestelijke
behoeften van de moderne mens.

Ter toelichting op de doelstellingen merken zij op:

dat de eerste beoogt een zo zuiver mogelijke beoefening van de K.°K.°, waar-
bij alle leden van de loge actief betrokken zijn, dat de tweede doelstelling
herinnert aan de plicht van elke vrijmetselaar de verspreiding van het L.° te
bevorderen,

Vervolg bijlage 1

en dat met name in het gebied van de Drechtsteden en omgeving, waar het inwonertal zich sterk uitbreidt en waar zich een verdere economische en kulturele ontwikkeling voltrekt, daartoe voor de leden van de nieuwe loge ruimschoots gelegenheid zal zijn, dat zij menen tot het verwezenlijken van beide doelstellingen in het bijzonder te kunnen bijdragen door zich te verdiepen in wat de mens, en speciaal de jonge mens, thans beroert, om aldus in staat te zijn hem te brengen tot de beoefening van de K.K., die van alle tijden is.

Wat de naam betreft zij opgemerkt, dat deze spontaan naar voren is gekomen als uitdrukking van het verlangen der ondergetekenden, in de loge waartoe zij zich hopen te verenigen, een schakel te zijn in de keten die het verleden verbindt met de toekomst, een schakel, gebonden aan de aloude beginselen en tradities van de vrijmetselarij, verbonden met de thans groeiende samenleving van straks.

Ter toelichting op de Onderscheidingskleur merken zij op:

De schakel die de loge hoopt te vormen en te zijn, moet bewaard worden voor alle tijden en daarbij beschermd zijn tegen invloeden van buiten, vandaar de kleur geel, die is afgeleid van het element Chromium, dat geacht mag worden de bescherming van de sterke stalen schakel te kunnen bewerkstelligen.

O. . Dordrecht,
de 13e Dag van de 9e Maand van
het Jaar des waren Lichts 5967.

w.g.

D. van Buul,

W. Niemeyer,

J.G. Swart,

G.J. van Kooten,

G.H. Overman,

A.L. Thierens.

P.J. Montagne,

A.R. Roelvink,

Bijlage 2

Richtlijnen voor de Loge, opgesteld en aanvaard tijdens de voorbereidingsperiode.

- A. De rituele arbeid is de grondslag van alle maçonnieke activiteiten en de beleving van de vrijmetselarij.
- B. De broederschap is het levend symbool van de gelijkheid en de gelijkwaardigheid van de broeders.
- C. Er zal voortdurend aandacht worden geschonken aan de plaats van de Vrijmetselarij in de hedendaagse maatschappij en haar waarde voor de moderne mens, speciaal de jonge mens.

Beknopte uitwerking van deze punten:

- A. De arbeid in Open Loge is van primair belang voor de maçonnieke beleving en moet om deze reden regelmatig plaats vinden.
Het ritueel dient zorgvuldig te worden uitgevoerd, op eenvoudige sobere wijze, zonder wijdlopende verbale toevoegingen.
De kandidaat staat centraal bij de inwijding, die hij, o.a. door de hierboven geschetste uitvoering van het ritueel, zo volledig mogelijk moet kunnen beleven.
De Tafelloge vormt met de arbeid in Open Loge een onverbreekelijk geheel, waarbij de maçonnieke traditie zinvol kan worden gehandhaafd en beleefd en de maçonnieke stijl zich kan ontwikkelen.
Alle voorhofsarbeid wordt verricht in de geest en de stijl van de arbeid in de Tempel; de comparities worden geopend en gesloten met een eenvoudig ritueel.
De behandeling van huishoudelijke zaken vormt een integrerend deel van de vrijmetselaars arbeid, zij komt zowel aan de orde in de wekelijkse comparities als op speciale huishoudelijke vergaderingen.
Alle bestuursleden en overige funktionarissen worden voor korte tijd benoemd, ten einde de broeders in staat te stellen intensief deel te nemen aan de arbeid en kennis te nemen van de vele facetten daarvan.
Als kenbronnen worden aangenomen de Oude Plichten, de geschiedenis van de Vrijmetselarij, de maçonnieke stijl en traditie.
Om zo spoedig mogelijk de ritualen volledig te kunnen beleven, op de hoogte te komen van de maçonnieke stijl en traditie, zullen de leerlingen systematisch geleid en begeleid moeten worden, o.a. door middel van de instructies.
Ook de gezellen en jonge meesters moeten regelmatig geïnstrueerd worden, onder meer om hen voor te bereiden op functies die zij later eventueel te vervullen krijgen. In de comparities zal veel aandacht worden besteed aan de symbolen en ritualen van de onderscheiden graden.

Vervolg bijlage 2

- B. Het symbool van het afleggen van de metalen blijft niet beperkt tot de inwijding in de eerste graad.
Door de snelle wisseling van functies krijgen alle broeders gelegenheid, mits hun maçonnieke leeftijd daarvoor geen beletsel vormt, bestuurservaring en ervaring in de rituele arbeid op te doen.
De zevende graad dient niet te worden verwaarloosd. Mede daartoe is het gewenst de bouwstukken niet te lang te doen duren. Korte bouwstukken hebben bovendien het voordeel dat zij gelegenheid bieden tot een gedegen discussie, waar aan zo veel mogelijk broeders moeten kunnen deelnemen. Het is van het grootste belang dat iedere broeder zijn mening kenbaar maakt, desnoods op verzoek van de Voorzittend Meester, om zodoende de goede verhoudingen in de broederschap te bevorderen.
- C. De vrijmetselarij moet, ondanks haar eerbiedwaardige geschiedenis, en met haar zinvolle traditie, een bron van inspiratie zijn voor de mens van heden, een levende schakel tussen de aloude Koninklijke Kunst en de moderne maatschappij en haar leden, zij dient geïntegreerd te worden in het gezin, in de werkkring van de vrijmetselaar en zoveel als mogelijk kan zijn in het openbare leven.
Daartoe dienen de broeders in de loge te zoeken naar een maçonniek antwoord op alle vragen die de moderne mens krijgt voorgelegd door zijn kontakten in de maatschappij van heden.
Naast een serieuze maçonnieke arbeid in engere zin is het noodzakelijk bouwstukken te houden en te bestuderen - over de ontwikkeling in de samenleving, en zich bezig te houden met sociale arbeid.
De Loge legt en onderhoudt kontakten met andere loges, en eventueel met profane organisaties, wanneer samenwerking daarmee in overeenstemming is met onze doelstellingen.
Bij voortdurende moet grote aandacht worden besteed aan de verbreiding van de kennis omtrent de beginselen van de vrijmetselarij.

Bijlage 3

Ter gelegenheid van de installatie
van

A.°.L°. "DE SCHAKEL"

Daar zijn in Dordrechts Oosten
nieuwe Lichten opgegaan
om de Duisternis te troosten
en met Schoonheid te belaân.

Broeder, op Uw Werkplaats wil ik toosten.
Op haar glorieuze levensbaan.
Wilt daar Kracht en Wijsheid U getroosten..
Want op U toch komt het aan.

In de eindeloze Broederketen
Waar ontbreekt 't profaan Metaal,
Is Uw Acht're Loge thans gezeten.

Dat Uw Schakel nimmer faal',
Groei' en bloei' in Maçonniek Geweten,
Dat wenst U L'Union Provinciale.

O.°. Groningen, 16-IX-5968

Bijlage 4

"DE SCHAKEL" IN DE KETEN.

Verslag in het A.M.T. van 1 december 1968
over de installatie van de Loge.

- De zestiende dag van de negende maand van het J.'d.'W.'L'. 5968, profaan gezegd zaterdag 16 november 1968, was een dag van vreugde.

Het voltallige Hoofdbestuur der Orde, afgevaardigden van 34 Nederlandse Loges en talrijke visiteuren waren naar het O.' 's-Gravenhage gegaan om er in het Gebouw der Orde, de installatie bij te wonen van de A.'L'. De Schakel. O.' Dordrecht een feestelijke plechtigheid die drie uur duurde in de avond voortduurde.

Een korte samenvatting van het Bouwst.' van de Br. . Red. . van de Schakel, in de Tempel opgeleverd, geeft wellicht het best uitdrukking aan de gevoelens die de Bbr.' van de nieuwe Loge bezielen nu zij, na moeizame voorbereiding, een eigen Werkplaats hebben verworven.

"Wat bezielt deze Bbr.' bij de aanvang van hun veeleisende werk?" zo vroeg hij. Loges kunnen te groot worden om alle Bbr.' bij de arbeid te betrekken. De bevolkingsaanwas kan een aanleiding zijn. Er moet een oprecht verlangen zijn een nieuwe werkplaats in te richten waar in eendracht en harmonie gewerkt kan worden volgens de aloude tradities en overeenkomstig de Oude Plichten.

In het O.' Dordrecht werd die behoefte gevoeld, een Loge te stichten die zich speciaal zou wenden tot de moderne mens, de mens die in een wereld leeft met ontzagwekkende, ook wel angstwekkende ontwikkeling van wetenschap en techniek. De stroom van gegevens die hij moet verwerken kan de mens niet langer met hoofd en hart alléén verwerken.

We moeten ons realiseren dat in de wereld van vandaag de nadruk bij de vooruitgang overmatig komt te liggen op de materiële zijde, waardoor de persoon zelf verloren dreigt te gaan.

Het zou goed zijn te spreken van de "eigentijdse mens" die volop bereid is de wereld waarin hij leeft positief tegemoet te treden, die, uit innerlijke behoefte, met anderen samen komt om te bouwen aan de onzichtbare tempel der Schoonheid.

Vervolg bijlage 4

- De Loge is het trefpunt van mannen die uit innerlijke behoefte bijeenkomen. Zij is rustpunt en werkplaats tegelijk. Het leggen van een verbinding tussen de twee grootheden, K.K. en de eigentijdse mens is het oogmerk van de broeders die zo juist om het Tableau geschaard stonden.

Dat streven hebben zij uitgedrukt in de naam De Schakel en als kleur kozen zij chromaat-geel, de kleur die een element bevat van chroom, dat vrijwaart tegen aantasting van het staal waaruit schakels worden gesmeed.

Door het naar buiten treden van de Orde, zal een groter aantal profanen van onze beginselen kennis nemen en het ligt dus in de lijn dat een groeiend aantal vrije mannen van goede naam aan onze Tempelpoort zal aankloppen. En omdat de Meester niet meer leerlingen mag aannemen dan waarvoor hij werk heeft, zal er tijdig gezorgd moeten worden voor werkplaatsen waar straks de leerlingen een plaats kunnen vinden.

Het afgelopen jaar heeft getoond, aldus de Br. Red., wat er te bereiken is wanneer men zich een doel heeft gesteld, wanneer men een ideaal heeft waarin men gelooft. In deze geest willen de Bbr. van de A.L. De Schakel de hun opgedragen arbeid aanvatten, zo zien zij de plicht die op hen rust.

- De Tempelarbeid begon, nadat de Z.V.Br.Ged. Grootmeester daartoe in de Voorhof de talrijke belangstellenden had uitgenodigd. Nadat de gelthviteerde Voorz. Mmr., de afgevaardigden en de talrijke visiteuren hun plaats in de Tempel was aangewezen door de Br.Gr. Ceremoniemeester en ook de Bbr. van de nieuw te vormen Loge rustig gezeten waren, kwamen de Grootofficieren binnen en tenslotte, afzonderlijk de Grootmeester.

In de Zuider- zowel als in de Noorderkolom waren bloemen geplaatst. Van het Hoofdbestuur waren aanwezig, de Grootmeester, prof. dr. J. Kok, de Ged. Grootmeester dr. J.W.R. Everse, de 1e Grootopz. mr. A. van Vuure, de 2e Grootopz. M.J. Wouters, de Grootred. dr. N.P. Raphaël, de Grootsekretaris mr. W. Veenstra, de Grootthes. W.A. de Jongh, de Grootarchivaris en -bibliothecaris dr. J. Zitman, de Grootceremoniër. L.C. van Oldenborgh, de Grootonderz. mr. A. Holle, de Grootbouw-, meubel- en hofmr. dr. W. J. van Dorp en de Grootdekker drs. H.P.C. Kiliaan.

Opening der plechtigheid

De Grootmeester opende deze plechtigheid met een kort woord waarin hij er zijn vreugde over uitsprak dat een groep Bbr. in het O. Dordrecht de wens te kennen heeft gegeven het maç. Licht verder te dragen.

Vervolg bijlage 4 (2)

Wederom herinnerde hij er aan dat niet het aantal Bbr.'., doch eerder het gehalte van dezen, het belangrijkste is. De Grootmeester verzocht de beide Grootopzz.' hun verklaring te geven van de Gr.'- en de Kl.' Lichten.

Vervolgens stelde de Br.' Grootceremoniër. De Officieren voor van de nieuw te vormen Loge en hun Voorz.' Mr.' P.J. Montagne gaf zijn Opzz.' opdracht te gaan naar de Vriend en Broeder in het O.' om hem hulp en steun te vragen.

De tarwe en de gerst, de olie en de wijn werden door de Meester in ontvangst genomen en toen was het ogenblik aangebroken waarop de Grootmeester de nieuwe Voorz.' Mr.', in het W.' opgesteld, ontving, doch niet dan nadat de Z.' V.' zijn getuigenis had afgelegd waaruit bleek dat deze Achtbare Meester een deugzaam man van goede naam en grote bekwaamheid mag worden genoemd.

Daarop wees de Grootmeester Br.' Montagne op diens grote verantwoordelijkheid en werd deze door de beide Grootopzz.' over het Tableau naar het Alt.' der W.' geleid waar hij zijn belofte aflegde, geknield onder de drie zwaarden, beide handen op de drie Gr.' Ll.'.

Toen dit was geschied bekleedde de Grootmeester hem met de tekenen zijner waardigheid. en deed hem in het O.' plaatsnemen.

De beide Opzz.' werden in het W.' geplaatst, naast de Grootopzz.' die om beurt een getuigenis aflegden over hun plaats en taak en die de installatie van de Opzz.' van De Schakel verrichtten.

- Toen kwam het ogenblik waarop de nieuwe Voorz.' Mr.' en zijn Officieren zich in de Broederketen rondom het Tableau schaarden. Dat waren de Voorz.' Mr.' P.J. Montagne, de Ged.' Mr.' D. Thierens, de 1e Opz.' J.J. van Kooten, de 2e Opz.' D. van Buul, de Red.' G.H. Overman, de sekretaris A. Roelvink en de thesaurier W. Niemeyer.

De aanwezigen vormden een tweede broederketen die de eerste omspande en de nieuwe Voorz.' Mr.' sprak enkele woorden die uitdrukking gaven aan de vreugde over dit ogenblik van innige verbondenheid.

- Aan de installatierede van Br.' P.J. Montagne ontleen wij het volgende:
Nu aan onze Vrijmetselaarsvereniging De Schakel door de Grootmeester een constitutiebrief is uitgereikt, vormen wij een regelmatige Loge en weten wij met wettige en deugdelijke middelen te arbeiden.
Welk een vreugde en welk een plicht.

De legitimiteit is ons niet verleend, ons is gelast te werken en de olie en de wijn niet te beschadigen, opdat vrede en welvaart bij onze arbeid heersen en onze arbeid vruchtbaar zij. Met ernst en idealisme vangen wij onze werkzaamheden aan, bezield met een werkelijk verlangen, maçonnieke arbeid te verrichten.

Vervolg bijlage 4 (3)

Verenigd in broederschap en gestaafd door de eendracht, nu organisatorisch belichaamd in onze Werkplaats, vertrouwen wij op een maçonniek leven, dat zich niet beperkt tot de gezamenlijke arbeid in de Open Loge, maar dat tevens Woord, Teken en Aanraking tot een levende werkelijkheid maakt.

De Vrijmetselarij stelt hoge eisen aan haar adepten. U hebt dit juist bij de voorbereiding van onze Loge ervaren en u ervaart dit nog. In het O.'. Dordrecht werd en wordt door een aantal Bbr.'. alles misverstaan. Het onderste, het aan het daglicht verborgene, de ogenschijnlijk onveranderlijke dingen zijn losgewrikt.

Ik weet echter - en ik wil u dit nu graag zeggen - dat u zich niet hebt laten verleiden tot onverdraagzaamheid en dat u steeds hebt willen wegnemen wat de geesten en gemoederen verdeelt. U wist de lamp brandende en u weet dit nog.

Immers, in de Loge worden de fundamenten gelegd voor horizontale en verticale verruiming van het eigen leven. De vrijmetselaar zoekt hierbij niet zichzelf, maar tracht zichzelf en de dingen te toetsen aan het deel van het bouwplan, dat hij soms kent, opdat individueel en als werkplaats gestalte kan worden gegeven aan hetgeen naar vorm en inhoud kan strekken tot de bouw van de Tempel der Schoonheid.

Geen enkele Loge kan zich wezenlijk onderscheiden van andere Loges. Dit maant tot bescheidenheid. Leden van jonge Loges hebben echter veelal maçonnieke strevingen die worden bepaald door het tijdstip van oprichting en de daarmee samenhangende omstandigheden.

Maçonnieke strevingen die - naar wordt gemeend - door anderen uit het oog zijn verloren, althans niet meer in voldoende mate worden bevorderd. Zij menen scherper te zien en hopen beter te kunnen verwerklijken. Dit geldt gelukkig ook voor onze Loge".

Br.'. Montagne zeide verder onder meer: "Wij die ons bouwers noemen, hebben mede te bouwen aan de komende tijd. Zonder iets af te doen aan onze waardering voor wat onze voorgangers hebben gewrocht, naar de stijl van hun tijd, hebben wij te bedenken, dat de toekomst is aan de jongeren en dat deze zullen bouwen in de stijl van hun eigen tijd".

- Wijzend op het Tableau, zei Br.'. Montagne tenslotte, voor ons ligt het ontevoude Bouwplan. Onze gezamenlijke arbeid wordt gericht en geleid door Winkelhaak, Waterpas en Schietlood.

Vervolg bijlage 4 (4)

Onze arbeid zal moeten leiden tot versteviging van de broederschap met al onze medewerkers in de K.^o.K.^o., met hen, die hier bij ons zijn en met hen die verspreid zijn over het oppervlak der aarde. Stelt u als vrije mannen en broeders in rechte verhouding tot allen, opdat de bouw werkelijk voortgang kan vinden. Beoefent de broederlijke liefde, de grond- en sluitsteen, het cement van onze Broederschap.

Niet onvermeld mag blijven dat Br.^o. van Talent J.F.W. Mooy in de Tempel juistgeplaatste en welklinkende variaties op het orgel ten beste gaf.

- Een voortreffelijk broedermaal besloot dit installatiefeest. Talrijke Bbr.^o. die in de Tempel stilzwijgend hun medeleven hadden betoond, kregen nu de kans met het woord uitdrukking te geven aan de goede wensen die hun Loge en zijzelf toedroegen aan de nieuwe Loge en haar bestuur.

Zij moesten echter de Grootmeester en de nieuwe Achtb.^o. Mr.^o. voor laten gaan teneinde dit deel van de maçonnieke arbeid aan te vangen. Daarbij bleek, dat het Hoofdbestuur de nieuwe Loge de byoux had aangeboden en dat het Tableau een geschenk was van de echtgenoten van de leden van De Schakel.

Dordtse gelukwens

Als een der eerste sprekers kreeg de Voorz.^o. Mr.^o. van de A.^o.L.^o. La Flamboyante, O.^o. Dordrecht het woord, te weten Br.^o. F. Jorissen. "Voor het eerst sedert 137 jaren", zei hij, "telt de stad Dordrecht weer twee maçonnieke werkplaatsen". Voor "meer ervarenen" deed Br.^o. Jorissen uit de doeken, dat de dag van constitutie van de A.^o.L.^o. De Schakel, evenals die van La Flamboyante, plaats vond op de 16e van een maand.

Weliswaar toen in oktober en nu in november, doch de officiële vergadering waarop de fondateurs van toen tot de constitutie van hun werkplaats besloten, vond plaats op de 16e november 1811, bijkans op het uur, vandaag 157 jaar geleden.

Br.^o. Jorissen wierp een terugblik op de historie van de Vrijmij.^o. in en om Dordrecht, die in vele opzichten zegenrijk is geweest. Een rijk maçonniek verleden met een zinvolle traditie van twee eeuwen ligt achter ons en het is van hier uit dat ons beider taak haar wezenlijke betekenis krijgt.

De potentiële mogelijkheden voor een nog veel rijkere toekomst liggen vóór ons en velen zullen zich door innerlijke drang gedreven tot ons wenden teneinde ons Licht deelachtig te worden. De werktuigen zijn in onze handen, de taak is onoverzienbaar, onze krachten gering en de dag slechts kort.

Vervolg bijlage 4 (5)

Het is in het besef van deze realiteit, dat bestuur en leden van de A.°.L.°. La Flamboyante bestuur en leden van de nieuwe Loge toewenst dat het hen gegeven moge zijn daarbij, in gestage arbeid, een bijdrage te mogen leveren tot H.°.Z.°. en V.°. der K.°.K.°.

- Achtereenvolgens spraken daarna de vertegenwoordigers van de A.°.Ll.°. Orde en Vlijt, O.°. Gorinchem: H.A. Westra, Hermannus van Tongeren, O.°. Utrecht: dr. A.C. Tobi, Delta, O.°. Vlaardingen: J.A.F. Lyclama, namens de Haagse Loges de Achtb.°. Mr.°. van St. Jan: dr. E.A. Boerenbeker, La Persévérance, O.°. Maastricht: B.K. Raap, Grootceremoniemeester L.C. van Oldenborgh, die verklaarde waarom hij zo naarstig handtekeningen op menu's verzamelt, namelijk ten behoeve van de conservator, Br.°. B. Croiset van Uchelen, Frédéric Royal, O.°. Rotterdam: ir. J.J. Flaming, namens de Amsterdamse en Amstelveense Loges en zijn eigen Loge Concordia Vincit Animos, O.°. Amsterdam: prof. dr. J. Swart, De Ster in het Oosten, O.°. Bilthoven: drs. J. Helleman, de Hilversumse Loges: H. Koops, de Stichting Ritus en Tempelbouw: dr. P.H. Pott, L'Aurore, O.°. Brielle: E.L. Kruyne, De Friesche Trouw, O.°. Leeuwarden: drs. J.Th. Oudemans, Sillentium, O.°. Delft: J.A. van Dalsen, Tubantia, O.°. Enschede: J.H. Stadius Muller, l'Inséparable, O.°. Bergen op Zoom: J. Klaarhamer, Moed en Volharding, O.°. Assen: J. Kok, de voorzitter van de kring die in Roermond een Loge wil gaan vormen: Br.°. H.E. Mulder, als lid van een Haagse Loge: J.F.W. Mooy, Unie van Utrecht, O.°. Utrecht: W. van Schoonhoven, Oude Plichten, O.°. 's-Gravenhage: W. van Duivenbouden, (die het vertrouwen uitsprak dat zijn Haagse werkgroep over een jaar de nieuwe Loge De Driehoek zal mogen aankondigen), Br.°. J.S. Wijne die als geschenk één Bouwst.°. per jaar beloofde, en dit alles werd dan besloten door een muzikaal Bouwst.°. van Br.°. Mooy, die achter het orgel was gegaan en van daar fors inzette: "In diesen heil'gen Hallen".

Een waardig besluit van een indrukwekkende dag.

- Enkele opmerkingen tot slot van dit verslag: de meeste vertegenwoordigers hadden geschenken meegebracht. Een ervan, de Bittere Beker, zou nagezonden worden, waarop Br.°. Montagne vroeg of dat dan vóór februari zou kunnen zijn, want dan zal de beker gebruikt moeten worden.

Op hun tafel vonden de Bbr.°, behalve een keurig menu, flessen St. Emilion, voorzien van een speciaal etiket Chafne des Montagnards, Loge De Schakel. Zij vonden ook, om mee te nemen, een fraai glas met het vignet van de nieuwe Loge, alsmede een sleutelring met dit vignet.

Het geschenk van de Amsterdamse Loges bestond uit een drietal kaarsdragers, ontworpen door Br.°. Frans Meijers J. Hzn (fantastisch roemde Br.°. Montagne ze).

Vervolg bijlage 4 (6)

In antwoord op de toespraak van de Voorz.: Mr.: van La Flamboyante, antwoordde Br.: Montagne: "wij zijn ervan overtuigd dat de oneffenheden in het O.: Dordrecht spoedig tot het verleden zullen behoren. Uw aanwezigheid hier bewijst dit. Doe mee. Wij zijn "in".

Br.: Boerenbeker zei in zijn geestige speech onder meer de nu toepasselijke zin: "wij vertrouwen dat gij niet de zwakste Schakel zult zijn".

O.: Amsterdam

Th. Ramaker.

Bijlage 5

Enige praktische wenken met betrekking tot het stichten van een nieuwe loge.

De aanvraag tot stichting van een loge moet worden ingediend bij het Hoofdbestuur door tenminste zeven Meesters-Vrijmetselaren, leden der Orde (Artikel 8 van de Orde grondwet).

Algemeen

- a. De formaliteiten voor het stichten van een nieuwe loge zijn zeer eenvoudig:
 - Tenminste zeven Meesters-Vrijmetselaren dienen een aanvraag in bij het Hoofdbestuur.
 - Deze aanvraag dient de redenen te behelzen waarom zij wordt gedaan, alsmede voorstellen omtrent de zetel, de naam en onderscheidingskleur van de te stichten loge.
 - Het Grootoosten beslist over de aanvraag, nadat deze is voorzien van het prae-advies van het Hoofdbestuur.
- b. Het is zonder meer mogelijk in een jaar tijd een loge te stichten, indien de stichters hun doel duidelijk voor ogen hebben, zich duidelijk van hun ideaal bewust zijn en bereid zijn met enthousiasme hard te werken; bovendien dienen de stichters zich bepaalde financiële offers te getroosten.
- c. Het is met het oog op de eigen identiteit van de te stichten loge gewenst dat de groep stichters in de eerste plaats op eigen initiatief, inzicht en kracht steunt.
- d. Het is gebleken dat het Grootsekretariaat van de Orde alle inlichtingen snel en exact geeft.

De voorbereiding tot de stichting

- a. Een nauwkeurige - ook in de tijd - goedgeplande voorbereiding is noodzakelijk; elke stichter zal zijn aandeel dienen te leveren.
- b. Het is doelmatig uit de groep stichters werkgroepjes te vormen, die de capita selecta ter bespreking in de gehele groep voorbereiden en volledig uitwerken. De opdrachten aan deze werkgroepjes dienen

Vervolg bijlage 5

- b. duidelijk te zijn. Evenals voor de werkgroepjes dienen ook voor de gehele groep te voren de data vastgesteld te worden waarop het werk of de onderdelen daarvan gereed dienen te zijn.
- c. De onderwerpen waaraan de nodige aandacht dient te worden besteed zijn o.m. de volgende:
 - Doel, zetel, naam en onderscheidingskleur van de te stichten Loge; dit niet alleen in verband met de aanvraag van de constitutie-brief, maar als fundamentele onderwerpen van bespreking, waarvan de uitkomst bepalend is voor de gehele opzet.
 - Statuten en huishoudelijk reglement.
 - Toekomstig bestuur; officieren; kommissies.
 - Financiën; begroting.
 - Huisvesting; Tempel en Tempel-utensiliën.
 - Toekomstige arbeidstafels.
 - Werkwijze in Open Loge, Tafelloge en Comparatie.
 - Bespreking ritualen.
- d. Een niet te verwaarlozen mede-product van een gedegen voorbereiding is dat de stichters elkaar heel goed leren kennen.

De installatie van de gestichte Loge.

- a. Tijdig dient met het Hoofdbestuur contact te worden gezocht met betrekking tot de datum van de installatie.
- b. Contact met de Groot-Ceremoniemeester is vereist over het "installatie-ritueel".
- c. De "orde van de dag van de installatie" bevat de volgende elementen, die zeer nauwkeurig voorbereid dienen te worden.
 - De financiering.
 - De verdeling van de diverse taken over de stichters.
 - De inrichting van de Tempel.
 - De ontvangst van de Grootmeester en de Groot-Officieren.
 - De ontvangst van de visiteuren.
 - De verversingen vóór de Open Loge.
 - De Open Loge zelve.

Vervolg bijlage 5 (2)

- De receptie en het aperitief na de Open Loge.
 - De Tafelloge
 - Na de Tafelloge
- d. De voorbereiding van de punten vermeld onder c) vraagt o.m. aandacht voor het volgende:
- Het tijdig en duidelijk uitnodigen van het Hoofdbestuur, Loges, bijzondere maçonnieke organisaties en individuele vrijmetselaren, met de daarbij behorende nauwkeurige administratie; visiteurenboek.
 - Het bepalen welke deelnemers aan de Tafelloge al dan niet betalen.
 - Vaststelling plaats, samenstelling en prijs van het broedermaal; menu's.
 - Vaststelling tafelschikking, waarbij naast de plaatsing van de leden van het Hoofdbestuur, van de rangnummers van de Loges dient te worden uitgegaan.
 - Vaststelling van de orde aan de Tafelloge (ook wat de binnenkomst betreft).
 - Zeer goede oefening van het "installatie-ritueel".

Bijlage 6

Cijfermatige gegevens over de Loge

Ledenstaffel Zomer St. Jan 1968 - Zomer St. Jan 1973

De stichters	1968	10
Aangenomen leerlingen		<u>3</u>
<u>Totaal</u>	1969	13
Aangenomen leerlingen		<u>3</u>
<u>Totaal</u>	1970	16
Aangenomen leerlingen		2
Van andere loge overgeschreven ¹⁾		<u>1</u>
		19
Overleden		<u>1</u>
<u>Totaal</u>	1971	18
Aangenomen leerling		<u>1</u>
		19
Naar andere loge overgeschreven ¹⁾		<u>1</u>
<u>Totaal</u>	1973	18
Aangenomen leerlingen		3
Van andere loges overgeschreven		<u>2</u>
<u>Totaal</u>	1973	23

1) wegens verhuizing

Verdeling leden over de drie Graden

<u>Zomer St. Jan 1968</u>		<u>Zomer St. Jan 1973</u>
-	Leerlingen	5
-	Gezellen	1
10	Meesters	17

Vervolg bijlage 6

Gemiddelde leeftijd van de leden

Zomer St. Jan 1968 : 47.8 jaar (30 - 59 jaar)

Zomer St. Jan 1973 : 48.1 jaar (29 - 64 jaar)

Geografische spreiding woonplaats van de leden

<u>Zomer St. Jan 1968</u>		<u>Zomer St. Jan 1973</u>
9	Agglomeratie Dordrecht	16
1	Agglomeratie Rotterdam	4
-	Odiijk	1
-	Roden	1
-	Heukelum	1

Buitengewone leden

Zomer St. Jan 1968 : 8 afkomstig uit 6 loges

Zomer St. Jan 1973 : 22 afkomstig uit 11 loges

Open Loges Zomer St. Jan 1968 - Zomer St. Jan 1973

<u>Werkjaren</u>	<u>Inwij- dingen</u>	<u>Bevor- deringen</u>	<u>Verhef- fingen</u>	<u>St.Jan Loges</u>	<u>Andere Open Loges 1)</u>	<u>Totaal</u>
1968-69	3	-	-	2	1	6
1969-70	3	2	-	2	-	7
1970-71	2	2	3	2	1	10
1971-72	1	3	2	2	1	9
1972-73	3	1	3	2	-	9
Totaal	12	8	8	10	3	41

1) Vertikaal resp.: Installatie van de Loge, Instructie-Loge door de A.'.L'.
Concord-O.'. Rotterdam en Rouwloge.

Vervolg bijlage 6 (2)

Alle bijeenkomsten van de Loge

Werkjaren	Open Loges	Comparities	Uittochten	Huishoudelijke vergaderingen	Totaal
1968-69	6	19	4	3	32
1969-70	7	20	2	3	32
1970-71	10	22	-	2	34
1971-72	9	23	1	2	35
1972-73	9	21	1	2	33
Totaal	41	105	8	12	166

Opkomstpercentage over de vijf werkjaren: 83

Bijlage 7

De besturen van de Loge

Voorzittend Meesters

P.J. Montagne

D. van Buul

A.R. Roelvink

Werkjaren

1968-1971

1971-1973

1973-

Besturen

Het 1ste Bestuur

P.J. Montagne

A. L. Thierens

G.J. van Kooten

D. van Buul

G.H. Overman

A.R. Roelvink

W. Niemeyer

Voorzittend Meester

Gedeputeerd Meester

1ste Opziener

2de Opziener

Redenaar

Sekretaris

Thesaurier

Het Bestuur in het 6de werkjaar

A.R. Roelvink

F. de Vries

J. Onderdelinden

P.J. Montagne

P. Snaauw

G.H. Overman

P.A. Walter